

Consument

DELICAAAT TEXTIEL ZELF WASSEN OF PROFESSIONEEL LATEN RE

Droogkuis nog niet afgeschreven

Al jaren daalt het aantal kleren dat professioneel wordt gereinigd in de droogkuis. De wasinstructie 'Dry clean only' houdt ons niet langer tegen om delicaat textiel zelf thuis te wassen. Logisch als je weet dat een zijden bloes niet meer dan 50 euro hoeft te kosten en je voor één reinigingsbeurt bij de droogkuis al gauw een vierde van dat bedrag betaalt. Ook wij deden thuis een wastest met delicate kleding: slechts twee van de zes stukken kwamen nagenoeg ongeschonden uit onze wasmachine.

KATRIEN DEPOORTER

Is het nog nodig om met je wollen winterjas of zijden bloesje naar de droogkuis te gaan nu de meeste wasmachines over delicate wasprogramma's beschikken? Velen menen van niet, zo blijkt uit een rondvraag in mijn omgeving. Ik ben tot mijn grote verbazing een curiosum omdat ik gehoorzaam de wasvoorschriften van elk kledingstuk volg. Heb ik dan mijn geld de afgelopen jaren verspild aan chemische reiniging? En is 'dry clean only' voor interpretatie vatbaar?

Slechts twee intact

Een wastest met zes nieuwe kledingstukken moet daarover duidelijkheid brengen. Tegen alle wasvoorschriften op de etiketten in, was

ik ze op 15 graden, met een aangepast wasmiddel voor delicate was en met een verlaagde zuiersnelheid van 600 toeren per minuut. Daarna strijk ik ze op een relatief lage temperatuur.

De kledingstukken — met ketchupvlek — gaan één voor één in de was-trommel en worden zowel voor als na de was- en strijkbeurt nauwkeurig opgemeten. Twee van de zes blijken de test behoorlijk goed te doorstaan.

Eentje houdt nu nog stand, maar het ziet er naar uit dat het geen twee wasbeurten helemaal zal overleven. De drie andere zijn nog niet helemaal verloren, maar hebben hun beste tijd na één wasbeurt echt wel gehad. En dat op 15 graden, een temperatuur waarbij alleen verse

vlekken vrij gemakkelijk verdwijnen.

Gebroken vezels

Ligt het aan mijn eigen waskunsten? Zou het met een andere wasmachine wél gelukt zijn? Textielexperts zijn niet verwonderd over deze resultaten en waarschuwen voor de risico's van zelf delicaat textiel wassen. Ann Vande Kerckhove, algemeen directeur van de Federatie van de Belgische Textielverzorging (FBT): «Het kan zijn dat een kledingstuk er na één foute wasbeurt nog perfect uitziet, maar in veel gevallen is de beschadiging aan textiel het gevolg van een proces. Tijdens de eerste wasbeurt kan een vezel nog alert reageren, de tweede keer is hij al wat uitgeput, de derde keer nog meer enzovoort. Na vijf foute wasbeurten is de kans op een gebroken vezel reëel en zul je merken dat de stof rafelt, opwolt, krimpt, vervilt... 'Ach, het heeft zijn beste tijd gehad', denken mensen als het een goedkoop stuk betreft. Maar wat met de duurere stukken?»

Eenzelfde geluid horen we bij Ilse Garez, wetenschappelijk medewerker aan de Hogeschool Gent, Faculteit Natuur en Techniek, vakgroep Mode, Textiel en Hout. «Naast krimpen of uitzetten van de vezels kan de kleur van een kledingstuk degraderen of aanbloeden op andere kledingstukken in de wasmachine, de vorm en structuur van je kledij kunnen veranderen, de 'appret' (glansmiddelen of andere bewerkingen op textiel, red.) kan verdwijnen of beginnen te kleven. Dat zijn zaken die in de droogkuis minder voorkomen.»

Mocht iedereen thuis nog meer gaan experimenteren, houden Ann Vande Kerckhove en Ilse Garez hun hart vast voor een nog grotere dumping van kapot textiel. «Al valt het niet te ontkennen dat sommige kle-

«
Het kan zijn dat een kledingstuk er na één foute wasbeurt nog perfect uitziet, maar na vijf keer zelf wassen zul je merken dat de stof rafelt, opwolt, krimpt, vervilt...»

ANN VANDE KERCKHOVE
(FEDERATIE VAN DE BELGISCHE TEXTIELVERZORGING)

dij met het label 'droogkuis' wel zelf onderhouden kan worden», zegt Ann Vande Kerckhove. En dat is het gevolg van 'onder-labeling'. Textiel-fabrikanten die twijfelen over de behandeling die ze moeten aanraden op het etiket, kiezen soms te snel voor het predicaat 'droogkuis'. Hiermee willen ze zich zoveel mogelijk indekken tegen ongelukjes en schadeclaims voorkomen. Of willen ze de consument het gevoel geven dat het bijvoorbeeld om een kasjmierwollen trui gaat in plaats van een synthetisch exemplaar.

De schuld afschuiven

«Toch gebeurt onder-labeling niet zo vaak, een fabrikant heeft er immers niet zoveel bij te winnen», gaat Ann Vande Kerckhove voort. «Vaak speelt het zelfs in zijn nadeel, want een alerte consument die het droogkuispictogram in de winkel ontwaart, hangt het kledingstuk vaak gewoon terug in de rekken.» Ilse Garez merkt bovendien op dat kledingstukken almaar goedkoper worden en dat er daardoor, zeker in lagelonenlanden, bespaard wordt op de afwerking.

«De laatste stap van het productieproces wordt vaker dan vroeger doorgeschoven naar de consument: de kleuren zijn onvoldoende gefixeerd, de kledij is niet voorgerekrompen... Steek zo'n spullen in de wasmachine en het loopt gegarandeerd fout. Maar met een etiket

waarop 'droogkuis' staat, onttrekt de fabrikant zich natuurlijk wel aan zijn verantwoordelijkheid.»

Wasbijbel

Bovendien weet een doorsnee-huisvrouw of -huisman lang niet alles over textiel en de behandeling ervan. Daar zijn speciale opleidingen voor. «Al 24 jaar sta ik in het vak en

Wasinstructies kunnen veel beter

In tegenstelling tot het samenstellingsetiket is het onderhoudsetiket in de meeste Europese landen (waaronder België) niet wettelijk verplicht. Een fabrikant of invoerder kan dus perfect kledingstukken op de markt brengen zonder wasinstructies te geven. De meesten doen het gelukkig wel, ofwel met woorden, ofwel met symbolen.

Wassymbolen zijn het handigst omdat die minder grote etiketten vergen, taaloverschrijdend en internationaal bekend zijn. Maar ze zijn beschermd door auteursrecht en dus niet vrij te gebruiken. In België betalen textiel-fabrikanten daarvoor een lidmaatschap aan Etitex. Deze vzw is lid van een groepering die wereldwijd het systeem van etiketteren voor textielonderhoud op basis van beschermde symbolen bevordert.

Foute onderhoudsetiketten zijn schering en inslag, zo horen we van Jean-Paul Bardey van droogkuisketen Clean Express. En dat bemoeilijkt het wassen thuis én in de droogkuiszaken. John Borms, voorzitter van Etitex: «Als er klachten bij ons binnenkomen, dan ondernemen wij stappen tegen de fabrikant of invoerder. Eerst wordt hij verzocht om het label aan te passen. Doet hij dat niet, dan kunnen wij hem verbieden om onze symbolen nog te gebruiken. Dat is onze stok achter de deur, want wie de wassymbolen niet mag gebruiken, maakt het zichzelf wel moeilijk.»

Foto Think Stock

CLOSE-UP

1 snoepreep = 30 MINUTEN HARDLOPEN

Meer nog dan de pindasmaak valt de nieuwe 'Lion Peanut' van fabrikant Nestlé op om het pictogram op de verpakking. Het figuurtje van een voetballer toont zonder omwegen dat men na één reep zoet genot van 41 gram liefst 30 minuten moet sporten om alle 203 kilocalorieën te verbranden.

Een goed initiatief, vindt diëtiste Krista Morren van Sportvoedingsadvies.be: «Dit maakt alles meteen veel bevattelijker. Als mensen op een snoepreep alleen het aantal kcal vermeld zien, kunnen ze zich moeilijk voorstellen hoeveel ze daarvoor moeten bewegen. Meestal wordt dat trouwens onderschat. Want om 203 kcal in een halfuur te verbranden, volstaat het niet om

rustig te wandelen. Nee, daarvoor moet men al intensief sporten, zoals hardlopen, stevig fietsen of voetballen.»

«Al zegt zo'n pictogram niets over het gezonde aspect van het product. Het blijft nog altijd beter om al sportend 200 kcal uit een gezond ontbijt te verbranden dan uit een snoepreep.»

Voor een pakje met vijf Lion Peanutrepen betaalden wij in Carrefour 2,39 euro. Of 0,48 euro per reep. Dat is net iets meer dan een gewone Lion, die (uit een verpakking van zes) per reep 0,43 euro kost en trouwens 207 kcal bevat. Of nog vijf minuten méér sporten. (StV)

Wat kost dat SMAAKJE?

Nostalgie uit een Spa-fles

De geur en smaak flitsen ons meteen terug naar lang vervlogen kindertijden toen we op zomerse vakantiedagen — als we braaf waren — van oma een belonende verfrissing kregen: kraantjeswater aangengd met grenadine. Voor ons op dat moment de ultieme drank. Om dat nostalgische gevoel bij ongetwijfeld nog vele andere late der-tigers en prille veertigers te verzilveren, heeft Spa nu een licht bruisende limonade met grenadine-smaak. Al betalen nostalgici met 1,63 euro voor een fles van 1,5 liter ook een vleugje meer dan de 1,55 euro die ze voor andere Spa-limonades betalen. Ofwel 5% meer voor de amper 0,1% aardbei, 0,1% framboos en 0,1% zwarte bes die hier werden toegevoegd. (StV)

EINIGEN?

Foto's Eddy Vangroenderbeek

ik blijf bijleren over de verschillende vlekken, vezels en behandelingen. Een specifieke opleiding en bijscholingen zijn nodig om mijn klanten een piekfijn resultaat te kunnen aanbieden en up-to-date te blijven», zegt Jean-Paul Bardey van de Oost-Vlaamse droogkuisketen Clean Express. Hij zegt over een 'wasbijbel' te beschikken waarin staat welk stofje hij op welke manier moet be-

handelen, van wastemperatuur tot zeep en zwierkracht... en die heeft hij nog elke dag nodig. «En ondanks die bijbel en onze opleidingen twifelen wij nog wel eens, want de ervaring leert ons dat 30% van de wasvoorschriften fout is. Als we argwaan hebben, zit er niets anders op dan een behandeling eerst uit te testen op een stukje stof aan de binnenkant.»

THUIS GETEST

Zonder 'kleerscheuren' uit de wasmachine?

JA
Geen krimp

JERSEY VEST
€ 89,95

- **Samenstelling buitenkant:** 65% katoen, 28% linnen, 6% polyester, 1% elastaan
- **Samenstelling binnenkant:** 95% polyester, 5% polyurethaan
- **Wasvoorschrift:** do not wash
- **Resultaat:** ziet er nog even goed uit als ervoor en heeft geen krimp gegeven. De gele kleur is wel lichtjes afgegaan op de voering binnenin. Maar die krijgt toch niemand te zien.

score:
4,5/5

JA
Iets minder stijf

KOSTUUMBROEK MANNEN
€ 39,95

- **Samenstelling:** 49% polyester, 48% viscose, 3% elastaan
- **Wasvoorschrift:** do not wash
- **Resultaat:** de broek kan nog perfect gedragen worden en is niet gekrompen. Klein minpuntje: hij heeft ietwat aan stevigheid verloren. De vraag is of mannen dat als een nadeel beschouwen.

score:
4/5

NEE
Glans verloren

ZIJDEN TOP - € 49,95

- **Samenstelling:** 100% moerbeizijde
- **Wasvoorschrift:** do not wash
- **Resultaat:** de bloes kan nog gedragen worden, maar heeft letterlijk van zijn glans verloren en voelt ruw aan. Dat is jammer, want waarom heb je anders een zijden bloes gekocht?

score:
2,5/5

NEE
Vaarwel pareltjes

TOP MET PARELTJES - € 39,95

- **Samenstelling:** 100% viscose
- **Wasvoorschrift:** do not wash
- **Resultaat:** bij het uithalen horen we twee kleine pareltjes vallen. Iedereen die ervaring heeft met dergelijke stukken weet dat je dat ook tijdens het dragen kunt meemaken. Toch denken we dat dit stuk geen drie dergelijke wasbeurten zal aankunnen.

score:
3/5

NEE
Jammer van het gaatje

MERINO TRUI - € 49,95

- **Samenstelling:** 100% wol
- **Wasvoorschrift:** handwas op 30° en strijken op max. 110°
- **Resultaat:** de trui komt verfromfaaid uit de wasmachine. Na een strijkbeurt ziet hij er al veel beter uit maar de boordjes zien er anders uit en zijn onherroepelijk aangetast. Er is ook een gaatje in de mouw.

score:
2/5

NEE
Maatje kleiner

TUNIEK - € 49,95

- **Samenstelling:** 100% viscose
- **Wasvoorschrift:** do not wash
- **Resultaat:** de tuniek ziet er bij het uithalen perfect uit en lijkt op het eerste gezicht een kledingstuk te zijn dat altijd in de wasmachine zal mogen. Na het opmeten zijn we een andere mening toegedaan want in de lengte is dit stuk 3 cm gekrompen.

score:
1/5

(Alle kledingstukken voor deze test werden gekocht bij Zara.)

Niets verdikt, mijn trui is gekrompen!

Frustrerend toch als je kledingstukken vervormd en kleiner uit de wasmachine komen. Tijdens de productie van kledingstukken staan vezels voortdurend onder spanning doordat eraan getrokken wordt. In het water kunnen die vezels zich echter ontspannen en vullen ze zich op met water. Hierdoor zwellen ze in de breedte en korten ze in in de

lengte. Als je daar nog eens de mechanische actie van het zwieren aan toevoegt, dan is het logisch dat de vezels beschadigd raken. Daarom is niet alleen de temperatuur van belang, maar ook de zwierkracht. Hoe lager, hoe milder voor je textiel, maar het resultaat zal wel minder proper zijn.

DOE-HET-ZELF

Bicky Burger 'homemade'

Al sinds 1981 is hij een vaste waarde in de frituur, maar voortaan kan je de Bicky Burger ook gewoon thuis klaarmaken met een 'doe-het-zelfkit'. Bij Carrefour Hyper zijn sinds kort immers zowel de drie onmisbare Bicky-sauzen (Dressing, Tomato en Hot Sauce, 2,69 euro per fles) als de legendarische gefrituurde uisnippers (1,39 euro per potje) te koop. Compleet met 'handleiding': op elk van de vier verpakkingen staat de volgorde waarin de hamburger overgoten en bestrooid moet worden. Voor wie daar nog moeite mee heeft, prijkt op de verpakking zelfs een visueel plannetje dat meteen een hardnekkig misverstand uit de wereld helpt. Op een echte Bicky Burger horen immers geen schijfjes augurk, wel komkommer. Hoeveel een zelfgemaakte Bicky nu kost? Telt u even

mee. Voor één hamburger van 110 gram rundvlees betaalden we in Carrefour 1 euro. Samen met de 0,465 euro voor één sesam bun van het merk Jacquet maakt dit al 1,465 euro. En nu komt het moeilijke rekenwerk. Omdat we van de Bicky-sauzen respectievelijk 17 gram Dressing (uit een fles van 360 gram), 11 gram Tomato (400 gr) en 6 gram Hot Sauce (410 gr) gebruikten, komt dit verrekenend naar de inhoud van een hele fles neer op een kostprijs van respectievelijk 0,127 euro, 0,074 euro én 0,039 euro. Met ook nog eens 7 gram uisnippers of 0,097 euro, én twee schijfjes komkommer of 0,099 euro, betekent dit een totaalprijs van 1,9 euro. Een flink pak minder dan de 2,8 euro die we in onze frituur betalen. En hoewel onze hamburger niet gefrituurd werd, is de smaak verrassend identiek. De sauzen en uisnippers bepalen dus grotendeels de smaak. (StV)

De drie Bicky-sauzen en de Bicky-uisnippers zijn nu apart te koop. Met handleiding!

Foto's Bart Ley